

Nieuwsbrief Natuurpunt Aalter

Maart 2012

Foto: Jan Versigghel

Voorwoord

Koen Martens

Voorzitter Natuurpunt Aalter

Natuur en bos zijn toeristische troeven voor Aalter

De voorbije maanden werkte een medewerker van toerisme Meetjesland een visie uit voor de gemeente Aalter. Niet toevallig werd in deze visie geconcludeerd dat de toeristische troeven van Aalter, als natuurlijke schakel tussen de kunststeden Gent en Brugge, belangrijk zijn. Het groene karakter van Aalter blijkt een grote economische waarde te hebben. De praktijk wijst dit uit. Het aantal B&B's in Aalter nam de voorbije jaren zeer sterk toe. Ook voor de horeca zijn toerisme en recreatie belangrijke aantrekkingspolen. De vele terrasjes voor fietsers tonen dit duidelijk aan.

Vanuit Natuurpunt pleiten we er voor om deze economische mogelijkheden verder te ontwikkelen. Natuurherstel en bosuitbreiding kosten niet alleen aan de gemeenschap. Er zijn ook veel baten. Een moderne term om deze baten te benoemen is "ecosysteemdiensten". Voorbeelden van dergelijke ecosysteemdiensten zijn de koolstofopslag in onze bossen, de zuiveringscapaciteit van natuurlijke waterlopen, de natuurlijke bergingscapaciteit van valleigebieden zoals langs de Poekebeek of de bestuiving van natuur en landbouwgewassen door bijen en insecten. De recreatieve en toeristische waarden zijn heel specifieke ecosysteemdiensten.

Natuurlijk is het belangrijk de toeristische en recreatieve troeven ook te ontwikkelen. Het kanaal Gent-Brugge is één van de mooiste fietsroutes in Oost- en West-Vlaanderen. Tot nu toe werd bij de vele geplande wijzigingen langs het kanaal, zoals de ontwikkeling van het industrieterrein Woestijne en de geplande wijzigingen aan de Knokkeweg, het belang van het behoud en

verdere ontwikkeling van de fietsverbindingen uit het oog verloren. Ook eenvoudiger voorzieningen zoals aangename picknickplaatsen langs het kanaal Gent-Brugge ontbreken in Aalter nog steeds. Een ander aandachtspunt zijn onze bossen. Aalter is volgens Vlaamse normen vrij bosrijk. De voorbije jaren nam de hoeveelheid bos in Aalter echter verder af. Bovendien is de toegankelijkheid van de meeste bossen zeer beperkt.

Vanuit Natuurpunt hopen we dat de nieuwe toeristische visie een aanzet kan zijn voor meerdere acties, zowel om natuur en bos verder te ontwikkelen als voor een betere ontsluiting van deze gebieden. Het is alvast een

aandachtspunt voor de nieuwe beleidsploeg die begin 2013 van start zal gaan. Samen met de andere afdelingen in het Meetjesland zullen we de komende weken werk maken van een verkiezingsmemorandum dat we aan alle partijen zullen overhandigen. We hopen hiermee concrete ideeën aan te leveren voor een natuur- en milieuvriendelijk beleid de komende legislatuur. Voorafgaand blikken we in deze nieuwsbrief terug op het memorandum dat we 6 jaar terug opmaakten. Je vindt natuurlijk ook info over onze komende activiteiten.

Evaluatie van het natuur- en milieubeleid van de gemeente Aalter 2006-2012

In de aanloop van de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2006 verspreidden we een memorandum met 10 prioritaire natuur- en milieudoelstellingen voor onze gemeente. Het waren volgens ons 10 doelstellingen die de natuur en het milieu in onze gemeente een stevige duw in de rug konden geven. We bezorgden ons memorandum aan de twee grote partijen waarvoor de Aalter-naren konden stemmen: CD&V en OPEN (het kartel Groen - Groep - VLD) en vroegen ze om een reactie. We publiceerden ons memorandum én de reactie van de politieke partijen in onze nieuwsbrief van september 2006. Na de verkiezingen vroegen we aan het nieuwe gemeentebestuur om bij de opmaak van de beleidsnota's ons memorandum actief te gebruiken.

In dit artikel gaan we na of het gemeentebestuur - een CD&V-meerderheidsbestuur - de doelstellingen uit ons memorandum gerealiseerd heeft. Na de beschrijving van elke doelstelling - gekopieerd uit de nieuwsbrief van september 2006 - vind je kort de reactie van de beide partijen van destijds en een korte evaluatie van het beleid van de voorbije 6 jaar.

1. 100 ha nieuw bos voor eind 2012

In 2004 werd een bosuitbreidingsstudie afgerond waarin 100 ha nieuw bos in Aalter gepland is. Natuurpunt pleit ervoor dat dit bos effectief aangeplant wordt vóór eind 2012 en in aansluiting op de Markettebossen, het Hooggoed en de bossen van Maria-Aalter.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit in 2006 een prioritaire actie. De CD&V meldde dat er al een akkoord was om voor 2011 30 ha extra bos aan te planten.

We stellen vast dat de beoogde doelstelling niet gerea-

liseerd is. Zelfs de 30 extra ha waar in 2006 al een akkoord over was, is nog niet helemaal gerealiseerd.

De hoeveelheid bos nam in Aalter in de periode 2006-2011 af met 6,5 ha. Hiermee wordt de evolutie verder gezet, want in de periode 1993-2006 nam de hoeveelheid bos al af met ongeveer 20 ha.

2. Een subsidiereglement voor aankoop en inrichting van natuurgebieden

Een subsidiereglement moet de milieuverenigingen ondersteunen bij de uitbouw van natuurgebieden in Aalter. Het is evident dat het subsidiereglement zodanig uitgewerkt moet worden dat het niet leidt tot concurrentie met de landbouw (b.v. door enkel aankopen in afgebakende natuurzones te ondersteunen). Ook logistieke steun is belangrijk bij het beheer van natuurgebieden.

De CD&V vond dit geen prioritaire actie, OPEN wel.

Tijdens deze legislatuur werd geen werk gemaakt van dergelijk subsidiereglement. In veel andere gemeentes, onder meer in het Meetjesland, ondersteunen gemeentebesturen de aankoop en het beheer van natuurgebied door natuurverenigingen wél. We hopen bij eventuele toekomstige projecten op de steun van het gemeentebestuur te kunnen rekenen.

3. Eind 2012 geen ongezuiverd huishoudelijk afvalwater meer

Natuurpunt pleit voor de opmaak van een globaal plan om tegen eind 2012 te komen tot 100% zuivering van het afvalwater in Aalter. Afhankelijk van de ligging van de woningen kiest het plan voor aansluiting op het de grote waterzuiveringsinstallatie, een zuivering op wijk-niveau of een individuele waterzuivering.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit een prioritaire actie. Er zijn de voorbije jaren op dit vlak enkele belangrijke initiatieven genomen. Zo heeft AQUAFIN in Maria-Aalter werk gemaakt van de aanleg van een toevoercollector naar de toekomstige kleinschalige waterzuiveringsinstallatie. In 2006 verwees CD&V naar de geplande riolering in het Loveld. Dit project is nog steeds niet gerealiseerd. Ook andere projecten (onder meer Oostmolenstraat) liepen veel vertraging op. Volgens statistieken van de Vlaamse overheid bedroeg de rioleringsgraad in Aalter in 2009 (laatste jaar dat deze cijfers beschikbaar zijn) slechts 67,5% en de zuiveringsgraad slechts 56,9%.

4. Maximale scheiding van vuil en proper water

Heel wat regenwater loopt via het rioolstelsel naar het waterzuiveringsstation. Dit is zinloos: het zorgt voor een slechte zuivering van het afvalwater. Proper water moet in grachten en beken stromen. De scheiding van regen- en vuil water begint in de huizen. De gemeente moet de bevolking hierbij ondersteunen. De investeringen in rioleringen geven te weinig resultaat doordat er niet - of foutief - op wordt aangesloten. Controle op aansluiting en afkoppeling is daarom een cruciale taak voor de gemeente. Controles op het terrein doen de investeringen renderen. Ze leveren veel resultaat op - met weinig geld.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit een prioritaire actie. Bij de aflevering van stedenbouwkundige vergunningen door de gemeente wordt maximale scheiding opgelegd. De gemeente paste ook het gemeentelijk subsidiereglement voor hemelwaterputten aan. Hierbij is een subsidie voorzien voor wie een infiltratieput bouwt.

5. Natuurvriendelijk beheer van grachten en waterlopen

Waterlopen vormen groene linten door onze gemeente. Aalter heeft nog een aantal waardevolle beken: de Poekebeek met haar zijlopen, de Zouterbeek, de Schuurlobeek, ... De bescherming en het herstel van deze waterlopen en hun bijhorende valleigebied zijn prioriteiten.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit een prioritaire actie. Natuurpunt is van oordeel dat bij het onderhoud van de waterlopen meer rekening gehouden kan worden met de aanwezige natuurwaarden. Positief is dat sinds kort bij landbouwers voor een aantal waterlopen beheerovereenkomsten bij landbouwers gepromoot worden.

6. Windenergie is haalbaar in Aalter

Burgemeente Eeklo is pionier in Vlaanderen in het produceren van windenergie. Een plan van het Streekplatform wees uit dat ook in Aalter de mogelijkheid bestaat om 3 windmolens te plaatsen op het industrieter-

rein. Als het volledige plan uitgevoerd wordt, kan 50% van de gezinnen in het Meetjesland voorzien worden van windenergie!

CD&V vond dit geen prioritaire actie, OPEN wel.

De voorbije legislatuur werden verschillende vergunningen voor windmolens aangevraagd. De meerderheid gaf hierbij steeds een negatief advies. Na de aflevering van een vergunning voor een windmolen langs de E40 (op de grens met Nevele) schakelde het gemeentebestuur zelfs een advocaat in om de vergunning te vernietigen. Natuurpunt is van oordeel dat windmolens aanvaardbaar zijn wanneer ze op goede locaties gerealiseerd worden (bv. op of nabij een industrieterrein of langs de E40).

7. Wonen: inbreiding stimuleren - speculatie vermijden

Natuurpunt wenst dat er zuinig omgesprongen wordt met de ruimte. Vooraleer nieuwe woonuitbreidingsgebieden aangesproken worden moet men eerst de bestaande kavels bebouwen. Dit kan o.m. via een belasting op onbebouwde percelen. Bij nieuwe verkavelingen moet de gemeente een bouwverplichting binnen 7 jaar voorzien. Een aantal (delen van) woonuitbreidingsgebieden (o.a. Houtem, omgeving Stalingsgoed) moeten opnieuw een open-ruimtebestemming krijgen.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit een prioritaire actie. De CD&V kondigde hierbij aan dat op diverse manieren gestimuleerd zou worden om bestaande kavels maximaal op de markt te brengen en om speculatie tegen te gaan. Natuurpunt stelt vast dat weinig of geen beleidsinitiatieven genomen werden om speculatie tegen te gaan. Een bouwverplichting werd niet opgelegd bij nieuwe ruimtelijke plannen en er werd geen activeringsheffing opgelegd. Met een activeringsheffing stimuleert een gemeentebestuur dat eerst de bestaande bouwgronden worden gebruikt, zodat de resterende open ruimte zoveel mogelijk gespaard blijft. De meerderheid van de gemeentes hebben al een dergelijke heffing. Er werden verder initiatieven genomen om belangrijke open ruimtezones te verkavelen (bv. Houtem).

8. Milieuvriendelijke bouw- en verkavelingsvoorwaarden

De gemeente moet stedenbouwkundige bepalingen opmaken die het duurzaam bouwen of verbouwen bevorderen. Bij nieuwbouw en renovatie wordt nauwkeurig toegezien op de bepalingen van het REG(rationeel energie)-decreet. Het gemeentebestuur kan via bouwverordeningen en subsidiesystemen zoveel mogelijk principes van duurzaam bouwen (isolatie, infiltratie hemelwater,...) ingang doen vinden en/of verplichten.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit een belangrijke actie. Bij ruimtelijke plannen werden geen specifieke voor-

schriften opgenomen inzake duurzaam bouwen. Wel werden een aantal info-avonden georganiseerd over duurzaam bouwen (o.a. isolatie). Positief is dat de gemeente het subsidiereglement voor hernieuwbare energie goedkeurde. Via dit reglement worden onder meer energie-audits, zonneboilers en micro-warmtekrachtkoppeling gesubsidieerd. Stimulansen voor isolatie zoals de organisatie van een samenaankoop bleven achterwege. Er werden ook geen concrete initiatieven genomen om duurzaam wonen te promoten, zoals lage energiewoningen en passiefbouw (bij bv. sociale huisvestingsprojecten), dit terwijl andere gemeenten hierop wel hebben ingezet.

9. Volledige afbouw van het pesticidengebruik tegen 2010

De gemeente bouwt het pesticidengebruik verder af. Dit is mogelijk door aandacht te hebben voor de infrastructuur (b.v. grind vervangen door gras) en door alternatieve bestrijding (branden, vegen,...). Via preventie wordt de bevoking erop gewezen dat een (on)kruidje op de stoep beter is dan gif op de stoep.

Zowel CD&V als OPEN vonden dit een prioritaire actie. De gemeente zorgde de voorbije jaren voor een verdere reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen voor het onderhoud van het openbaar groen. Er werd hierover ook gesensibiliseerd in Totaalter.

10. Ecologische groententuin in kasteeldomein van Poeke

De ommuurde tuin in Poeke is de ideale plek voor een ecologische groententuin. Dat staat ook in het beheersplan voor het Park van Poeke. Particulieren die onvoldoende ruimte hebben voor een moestuin zouden hier

een stukje grond van de gemeente kunnen huren om er biologisch te tuinieren. De gemeente kan hierbij voor de nodige ondersteuning zorgen. Er kan ook voor een goede informatie-uitwisseling gezorgd worden tussen alle gebruikers. Dit wordt beslist een voorbeeldproject voor heel wat Vlaamse gemeentebesturen én tuiniers!

De CD&V vond dit geen prioritaire actie, OPEN wel. Er is voor de ommuurde tuin in het kasteeldomein nog steeds geen goede bestemming gevonden. Natuurpunt is van oordeel dat deze actie nog steeds prioritair is. In veel gemeentes worden momenteel ecologische volkstuinten opgestart.

Uit bovenstaande evaluatie blijkt dat we vanuit Natuurpunt zeker niet onverdeeld positief zijn over het gevoerde beleid. Er werden zeker een aantal positieve maatregelen genomen. Maar de lat mag voor Natuurpunt heel wat hoger liggen. We zijn vooral ontgoocheld dat een aantal duidelijke beloftes (bijvoorbeeld inzake bosuitbreiding) helemaal niet waar gemaakt worden. Al onze prioriteiten uit 2006 blijven nog steeds actueel. Ze zullen dan ook onderdeel vormen van het nieuwe memorandum dat we samen met de andere afdelingen in het Meetjesland voorbereiden.

Fietstocht naar de vallei van de Zeverenbeek

Zondag 15 april 2012

De vallei van de Zeverenbeek is een langgerekt gebied dat zich uitstrekt van aan Schave, over Zeveren, tot in Wontergem. Het bestaat uit een reeks heel diverse biotopen met van oost naar west uitgestrekte meersen in Schave, de Moerputten, de bloemenrijke ruigtes ter hoogte van de Kerkstraat, de natte hooivlakte van de Blekerij, het Elzenbroekbos van Kauwe, en de extensief beheerde percelen met kleine landschapselementen in de Vondelmeersen in Wontergem. In totaal bezit en beheert Natuurpunt ongeveer 50 ha in de Vallei van de Zeverenbeek. Vanwege zijn unieke natuurrijkdom is de vallei geklasseerd als habitatrichtlijngebied.

Een beetje geschiedenis

In de IJstijden die ongeveer tienduizend jaar geleden eindigden, liep de voorloper van wat nu de Leie is in een breed en diep dal dat zich uitstreckte van Aarsele tot Kruishoutem. In plaats van één bedding waren er toen meerdere rivierarmen. De huidige vallei van de Zeverenbeek was zo'n geul. Na de IJstijd bleven alleen de Mandel en de Leie over en werd de vallei van de Zeverenbeek een moeras dat langzaam opgevuld werd met afgestorven plantenmateriaal, veen. Dit veen is op sommige plaatsen enkele meters dik en werkt als een spons die veel water vasthoudt, voor Vlaanderen uniek! Aan de randen van de vallei zijn er plaatsen waar het water voortdurend uit de grond komt, we spreken van 'kwel'.

Natuur

De vallei dankt haar rijkdom aan de natte veenbodems. Op kaarten van eind 18^e eeuw zien we vooral 'gemene' (dit wil zeggen gemeenschappelijke) hooilanden in de vallei, later kwamen er broekbossen ('broek' betekent moeras) in de plaats. De overgebleven historische hooilanden zijn zeer soortenrijk en kleuren in het voor-

jaar prachtig met Echte koekoeksbloem, Pinksterbloem, Grote ratelaar, Brede orchis, Waterkruiskruid..., soorten die het moeten hebben van eerder voedselarme omstandigheden. De bossen met voornamelijk Els en Es werden vroeger als hakhout beheerd, maar dit intensieve bosbeheer is stelselmatig opgegeven. Ze zijn nu bijna niet meer toegankelijk.

De vallei is opgenomen in het Natura 2000-netwerk dat bestaat uit Speciale Beschermingszones die de bescherming van de wilde flora en fauna in Europa tot doel hebben.

Beheer

De vallei van de Zeverenbeek is ongeveer 200 ha groot. Waar mogelijk verwerft Natuurpunt vzw gronden om dit kwetsbare gebied gepast te beheren en hiermee streekeigen natuur en landschap te behouden en te ontwikkelen. De eerste aankoop dateert van 1989. Eind 2009 was er 50 ha in bezit of beheer en door de overheid erkend als natuurreservaat.

De graslanden worden waar mogelijk in samenwerking met landbouwers beheerd. Er wordt vooral gehooid en nabeweid. Op andere delen gebeurt enkel seizoensbeweiding.

In de broekbossen laat men de natuur spontaan haar gang gaan. (bron: natuurpunt Deinzeplus)

Op zondag 15 april richt natuurpunt Aalter een fietstocht in naar de Zeverenbeekvallei.

Afspraak om 13.30 u. in Lotenhulle aan de kerk of om 14 u. aan de kerk van Zeveren.

De rondleiding duurt ongeveer anderhalf uur.

Geen industriële mestverwerking in vallei van de Poekebeek

Natuurpunt dient bezwaar in

Door een landbouwer werd een milieuvergunning aangevraagd voor de realisatie van een grootschalige mestverwerkingsinstallatie in de vallei van de Poekebeek, in de nabije omgeving van het kasteeldomein van Poeke. Natuurpunt Aalter diende een bezwaar in tegen deze aanvraag.

Natuurpunt Aalter is van oordeel dat de geplande mestverwerking een grote negatieve impact zal hebben op de natuur- en milieukwaliteit van de kwetsbare omgeving. Een geplande activiteit die bovendien totaal niet grondgebonden is en niet gekoppeld is aan een agrarische bedrijfsvoering.

Onze belangrijkste tegenargumenten zijn:

- De bedrijfssite is gelegen in - volgens het Gewestplan - Landschappelijk waardevol agrarisch gebied in de directe omgeving (70m) van de Poekebeek. Enkele honderden meters verwijderd van het bedrijf bevindt zich natuur- en bosgebieden met onder meer het beschermde landschap het kasteeldomein van Poeke,.
- De lozing van de mestverwerkingsinstallatie kan een negatieve impact veroorzaken op de Poekebeek (drinkwaterkwaliteit). Bij calamiteiten, die nooit uit te sluiten zijn bij dergelijke grote installaties, zal de impact op de waterkwaliteit nefast zijn. Er blijken bovendien heel wat problemen te zijn met de werking van mestverwerkingsinstallaties.
- Voor de werking van de mestverwerkingsinstallatie is er aanvoer van mest en andere producten én de afvoer van het eindproduct. De bestaande wegen zijn niet voorzien op dergelijk zwaar transport. De impact op de verkeersveiligheid (o.a. fietspaden en wandelpaden in omgeving van het kasteeldomein) en de omgeving van dit transport zal onverantwoord groot zijn.
- Het bedrijf is gelegen in de ankerplaats "Vallei van de Poekebeek met kasteeldomein van Poeke". Het landschappelijk waardevol karakter van het gebied zal degraderen door de geplande "industriële installatie".

- Het bedrijf is gelegen op de rand van het natuurlijke overstromingsgebied van de vallei van de Poekebeek. Een verdere toename van niet overstromingstolerante gebouwen en verharde oppervlaktes is hier niet gewenst.

- In het valleigebied van de Poekebeek is het belangrijk om grondgebonden landbouwbedrijven na te streven. Intensieve veehouderij en industriële mestverwerking zijn hier niet gewenst.
- Het bedrijf is gelegen op nabije afstand van de dorpskern van Poeke. De installatie zal voor ongewenste geur- en verkeershinder zorgen in het dorp.
- De uitstoot van de mestopslag en -verwerkingsinstallatie kan een negatieve impact hebben op de bossen van het kasteeldomein van Poeke (onder meer verzuring als gevolg van de bijkomende uitstoot aan ammonium).
- Momenteel is de druk van de al aanwezige (en recent sterk uitgebreide) intensieve landbouwbedrijven op de water-, de natuur- en boskwaliteit al zeer groot.

Natuurpunt is van oordeel dat in dit gebied gestreefd moet worden naar landbouwvormen die passen binnen de draagkracht van het ecosysteem én dringt dan ook sterk aan om geen milieuvergunning aan intensieve, niet-grondgebonden, veeteelt en mestverwerking toe te kennen.

Pinksterweekend in de Gaume

25 - 28 mei 2012

We gaan in het voorjaar opnieuw een stukje natuur in ons Belgenlandje verkennen. Tijdens het pinksterweekend (van vrijdagavond 25 tot maandagochtend 28 mei) gaan we naar de Gaumestreek. We verblijven in het Centre de Dépaysement et de Plein Air de Buzenol (in 6760 Ethe).

Op het programma staan geleide wandelingen met een Nederlandstalige gids. We zoeken gidsen uit de streek die Nederlands spreken en/of onze eigen kenners nemen ons (na een voorbereiding ter plaats!) op sleeptouw. Je kunt aan de wandelingen deelnemen met het hele gezin. Je bent vrij om aan ons programma deel te nemen of niet.

Het centrum waar we verblijven, zorgt zelf voor de maaltijden, ook voor vegetariërs. We hoorden alvast van collega's uit Limburg dat er lekker gekookt wordt...

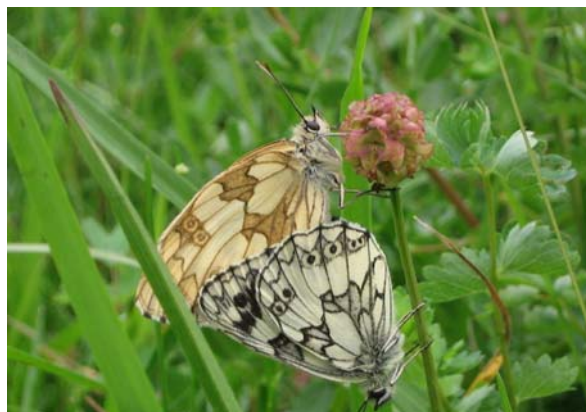

Aankomst op vrijdagavond is voorzien rond 19.30 uur. Op maandagochtend vertrekken we na het ontbijt.

Er zijn al heel wat inschrijvingen, maar er zijn nog enkele plaatsen vrij!

De prijs voor het hele weekend is € 60 voor kinderen en € 90 voor deelnemers vanaf 12 jaar.

Om in te schrijven of voor meer informatie kun je terecht bij Karolien Bracke, 0494 56 48 49 of 09 375 09 92 of karolien.bracke@scarlet.be.

Activiteiten voorjaar 2012

Zaterdag 10 maart

WILD VAN AFRIKA. Een geanimeerde lezing voor jong en oud ! met CHRIS DUSAUCHOIT
Auditorium Gemeentehuis om 19u
IN: 8€/persoon - 20€/gezin in voorverkoop,
10€/persoon - 25€/gezin aan de zaal

Zondag 18 maart

Imker plantendag in het kasteeldomein van Poeke
Wandeling "Wilde bijen in het voorjaar"
start om 14u30 aan brug achterzijde kasteel.

Zondag 15 april

Fietstocht naar de Zeverenbeekvallei (zie pag. 5)

Zaterdag 12 mei

Kikkerwandeling in Het Zwin
We vertrekken om 20u aan parking Aard
Start wandeling om 21u thv het Oosthoekplein te Knokke.
Meer info: Koen Martens, 09.375.01.88 of
natuurpuntaalter@skynet.be

Vrijdag 25 mei tem maandag 28 mei

Natuurpuntweekend in de Gaume (zie pag.7)

Zondag 3 juni

Meetjeslandse Gordel

Foto's Dag van de Natuur - November 2011 Bomen en struiken planten in de Poekebeekvallei

Informatie over contactpersonen van Natuurpunt Aalter ed. kan je terugvinden op onze website.

E-mail : natuurpuntaalter@skynet.be

Website : www.natuurpunt.be/aalter